

نشرکانه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

- عنوان و پدیدآور : *بالاخره / این زندگی مال کیه؟* / برایان کلارک؛ ترجمه احمد کسایی پور.
مشخصات نشر : تهران: نشر کارنامه، ۱۳۸۶.
مشخصات ظاهری : ۱۴۱ ص.
فروست : کارنامه هنرهای نمایشی: ۶.
شابک : 978-964-431-066-9
یادداشت : فیبا
یادداشت : عنوان اصلی: *Whose Life is it Anyway?*, 1979
موضوع : نمایشنامه انگلیسی — قرن ۲۰م.
شناسه افزوده : کلارک، برایان، ۱۹۳۲-۲۰۲۱م.
شناسه افزوده : Clark, Brian, 1932-2021.
شناسه افزوده : کسایی پور، احمد، ۱۳۴۲- ، مترجم.
رده بندی کنگره : ۱۳۸۶ ب ۶۱۶ ک PR
رده بندی دیویی : ۸۲۲/۹۱۴
شماره کتابخانه ملی : ۸۶-۳۲۳۹۲ م

کارنامه هنرهای نمایشی

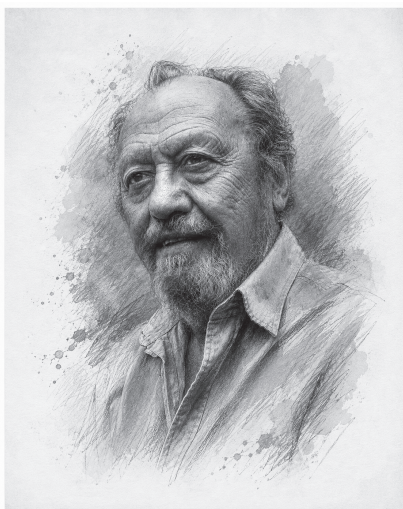
به یاد محمد زهرایی

• ۱۳۹۲-۱۳۲۸ •

بنیان‌گذار نشر کارنامه

بالاخره این زندگی مالِ کیست؟

برایان کلارک (۱۹۳۲-۲۰۲۱)

بالاخره این زندگی مال کیست؟

برایان کلارک
ترجمه احمد کسایی پور

تهران، ۱۴۰۵

بالاضافه این زندگی‌نامه؟
برایان کلارک
ترجمه احمد کسایی پور

آماده‌سازی
واحد ویرایش
کارگاه نشرکارنامه
ستوده درخشانی
حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
زهره جعفرپور، شهلا شمس و عادل قشقایی

طرح و اجرای روی جلد
عسل کاوسی
12 استودیو دوازده

ناظر چاپ
لیتوگرافی
محسن حقیقی
فرایند گویا
چاپ و صحافی
غزال

چاپ اول، ۱۳۸۶
چاپ چهارم، ۱۴۰۵
۵۵۰ نسخه

همه حقوق چاپ و نشر و اجرای این اثر انحصاراً برای نشرکارنامه محفوظ است.
هرگونه استفاده از کتاب‌آرایی و عناصر آرایشی این کتاب اکیداً ممنوع است. همچنین هر نوع استفاده تجاری از این اثر یا تکثیر آن به هر صورت (چاپ، فتوکپی، کتاب صوتی و الکترونیک و نشر در فضای مجازی)، کلاً و جزئاً، ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

مراکز پخش و فروش:

پخش کارنامه، خیابان شهید باهنر (نیاوران)، شماره ۱۳۵، تلفن: ۰۲۶۱۱۷۹۸۵، ۲۶۱۱۷۹۸۶ و ۰۹۱۲۶۴۳۹۱۵۱
فروشگاه بزرگ شهرکتاب نیاوران با همکاری نشرکارنامه، خیابان شهید باهنر (نیاوران)، شماره ۱۳۷
تلفن: ۲۲۲۸۵۹۶۹ • فکس: ۲۲۸۰۸۱۹۲

نشرکارنامه: خیابان کریم‌خان زند، تقاطع میرزای شیرازی، شماره ۱۱۱، واحد یک، تهران: ۱۵۹۷۹۸۵۷۳۱، تلفن: ۸۸۹۰۴۰۸۳

www.karnamehpub.com

فهرست

یادداشت مترجم

| ۱۳ |

دربارهٔ برایان کلارک و نمایشنامهٔ حاضر

| ۱۵ |

دربارهٔ پینر هال

| ۱۶ |

دیباچه

| ۱۷ |

پیشگفتار

| ۱۹ |

بالاخره این زندگی مال کیه؟

| ۲۳ |

اشخاص نمایش به ترتیب اجرای نقش

| ۲۵ |

پردهٔ اول

| ۲۷ |

پرده دوم
| ۷۵ |

پیوست‌ها
| ۱۲۹ |

جزئیات مربوط به نخستین اجراهای
تلویزیونی و تئاتری
| ۱۳۱ |

پرسش‌ها و بررسی‌ها
| ۱۳۳ |

فهرست نام‌ها
| ۱۳۹ |

دربارهٔ برایان کلارک و نمایشنامهٔ حاضر

برایان کلارک در سوم ژوئن سال ۱۹۳۲ در بورنماوث انگلستان به دنیا آمد. بالاخره این زندگی مال کیه؟ نخستین نمایشنامهٔ مهم اوست. کلارک این نمایشنامه را در اصل برای اجرا در تلویزیون نوشت، اما در سال ۱۹۷۸ نمایش آن به روی صحنه‌های تئاترلندن با چنان موفقیت بزرگی روبه‌رو شد که، به عنوان بهترین نمایشنامه، جایزهٔ معتبر «کانون تئاتر وست‌اند» به آن تعلق گرفت. نمایش آن به قدری موفقیت‌آمیز بود که سال بعد، ۱۹۷۹، در برادوی هم روی صحنه رفت و تام کانتی به خاطر بازی در آن جایزهٔ پراعتبار تونی — معادل اسکار در عرصهٔ نمایش و تئاتر امریکا — را دریافت کرد و خود کلارک هم نامزد دریافت جایزهٔ تونی به عنوان نویسندهٔ بهترین نمایشنامهٔ سال شد. در پی موفقیت گستردهٔ نمایشنامه در امریکا، کمپانی فیلمسازی مترو گلدوین مایر در سال ۱۹۸۱ فیلمی هم براساس این نمایشنامه تهیه کرد، به کارگردانی جان بدم، که بازیگران پرقدرتی همچون ریچارد دریفوس و جان کاساوتیس در آن بازی کردند.

دربارهٔ پیتر هال

کارگردان یکی از مشهورترین اجراهای بالاخره/این زندگی مال کیه؟ سرپیتر هال بوده است. پیتر رجینالد فردریک هال، متولد ۱۹۳۰ در انگلستان، در زمرهٔ پرآوازه‌ترین کارگردانان تئاتر جهان است. آوازهٔ پیتر هال بویژه به دلیل کارگردانی اجراهای شاخصی از نمایشنامه‌های شکسپیر است که او در انگلستان و آمریکا به روی صحنه آورد. او بنیانگذار و مدیر «گروه نمایشی سلطنتی شکسپیر» بود و نمایشنامه‌های بسیاری را با آن گروه کارگردانی کرد. شهرت و اعتبار او چندان بود که پس از سِر لارنس اولیویه، در سال‌های ۱۹۷۳ تا ۱۹۸۸، مدیر «تئاتر ملی لندن» شد. سرپیتر هال بالغ بر ۲۰۰ نمایشنامه و اپرا و فیلم را کارگردانی کرده و تاکنون دو بار برندهٔ جایزهٔ تونی شده است. جایزهٔ معتبر اولیویه نیز به پاس دستاوردهای هنری یک عمر زندگی حرفه‌ای پیتر هال به او اهدا شد. در سال ۱۹۷۷ هم، به دلیل خدمات پیتر هال به هنر و تئاتر انگلستان، لقب سِر به او تعلق گرفت.

پیتر هال یکی دیگر از نمایشنامه‌های برایان کلارک، با عنوان عرضِ حال، را هم در برادوی به روی صحنه برده است که جسیکا تندی و هیوم کرونین، بازیگران مشهور تئاتر و سینمای آمریکا، در آن بازی کرده‌اند.

تا جایی که می‌دانم، نخستین بار است که متن کاملی از نمایشنامه‌های برایان کلارک به فارسی چاپ و منتشر می‌شود. امیدوارم رفته‌رفته سایر آثار مهم او هم به فارسی ترجمه شوند و در اختیار علاقه‌مندان قرار گیرند.

دبیاچه

در چاپ حاضر از بالاخره این زندگی مال کیه؟ یادداشت‌ها و پرسش‌ها و فعالیت‌هایی به متن نمایشنامه ضمیمه شده است که مطالعه و تدریس آن را در دوره‌های آموزشی آسان‌تر می‌کند.

پیشگفتار این کتاب اطلاعات مفیدی درباره نخستین اجراهای این نمایشنامه و تأثیر اقتباس‌های بعدی آن در اختیار خواننده می‌گذارد و مضمون اصلی نمایشنامه و برخی مباحث اصلی آن را به اجمال بیان می‌کند.

ضمائم انتهای کتاب، هم شامل پرسش‌های ساده و روشن ردیابی می‌شوند که می‌توان در پایان هر پرده به آن‌ها پاسخ داد تا توجه کامل خواننده به آنچه در نمایشنامه اتفاق می‌افتد جلب شود، و هم شامل بخش پرسش‌های تحقیقی که به نحو عمیق‌تر و جامع‌تری به مضامین و شخصیت‌های نمایشنامه مربوط می‌شوند.

پیشگفتار

بالاخره این زندگی مال کیه؟ در اصل نمایشنامه‌ای تلویزیونی بود که اولین بار در سال ۱۹۷۲ از تلویزیون گرانادای انگلستان پخش شد. بعدها، در سال ۱۹۷۸، در «تئاتر مرمید» لندن بر روی صحنه هم آمد — با بازی تام کانتی در نقش کِن هریسن — و به موفقیت عظیمی دست یافت. تأثیر این نمایشنامه چنان گسترده بود که براساس آن فیلمی در ایالات متحده ساخته شد که زمان و مکان وقوع رویدادها و شخصیت‌های آن امریکایی بودند.

تصمیم کِن هریسن برای به دست آوردن حق انتخاب مرگ یا زندگی مضمون مرکزی نمایشنامه را شکل می‌دهد، تصمیمی که مقامات بوروکراسی پزشکی با آن مخالفت می‌کنند. نمایشنامه حال و هوایی واقع‌بینانه و غیراحساساتی دارد که شخصیت اصلی آن با صراحت و شوخ‌طبعی به وضع مصیبت‌بار خویش واکنش نشان می‌دهد و با قاطعیت و نیروی استدلال از حق انتخاب خود دفاع می‌کند. دست‌اندرکاران مختلف حرفه پزشکی هم با مهربانی و انسانیت عمیقی به بیان دلایل مخالفت‌شان با او می‌پردازند، به طوری که مسائل با توجه به همه جوانب بغرنج و پیچیده‌شان مطرح

می‌شوند. دقیقاً به همین دلیل است که نمایشنامه برایان کلارک به متن خواندنی جذاب و برانگیزنده‌ای بدل می‌شود.

بخش پرسش‌ها و بررسی‌ها، که به دنبال متن می‌آید، شامل دو قسمت است. قسمت ردیابی پرسش‌هایی را مطرح می‌کند که خواننده در جریان خوانش اول می‌بایست به آن‌ها توجه کند. مراد از چنین پرسش‌هایی این است که به خواننده یاری کنند پایه پای نمایشنامه و مباحث آن پیش برود، این پرسش‌ها همچنین به مسائل مهم آکسیون نمایش اشاره می‌کنند. این بخش را می‌توانید به هر طریقی که برای مطالعه گروهی نمایشنامه مناسب می‌یابید دسته‌بندی کنید (وپرسش‌های دیگری به آن‌ها بیفزایید). این‌گونه پرسش‌ها شاید بتوانند مبنای “یادداشت‌های روزانه” خواننده قرار گیرند یا اینکه با هم تلفیق شوند و استخوان‌بندی یک مقاله پایان ترم را شکل دهند. پرسش‌های تحقیقی نه تنها دانشجو را وامی‌دارند که بار دیگر با دقت بیشتری به متن توجه کند، بلکه به نکته‌هایی اشاره می‌کنند که زیربنای یک رویکرد همه‌جانبه‌تر به مسئله انتخاب فردی و اراده آزاد را فراهم می‌آورند. بالاخره این زندگی مال کیه؟ مثل همه نمایشنامه‌های خوب موقعیت‌ها

و مباحث پیچیده‌ای را مطرح می‌کند که بحث‌ها و اختلاف‌نظرهای مختلفی را برمی‌انگیزند. اهمیت این متن چنان است که بررسی عمیق و تأملی طولانی را می‌طلبد. وانگهی، برایان کلارک پرسش “بزرگی” را درباره زندگی پیش می‌کشد — پرسشی که از محدوده موقعیت مشخصی که نمایشنامه توصیف می‌کند فراتر می‌رود: آیا من اراده آزاد دارم — چه کسی می‌داند که چه چیزی برای من مناسب‌تر است — آیا من مناسب‌ترین شخصی هستم که می‌تواند تشخیص دهد چه کاری را می‌توانم یا نمی‌توانم انجام دهم؟

ری اسپیکمن

😊😊😊😊😊😊😊😊 + 😞😞😞😞😞😞😞😞

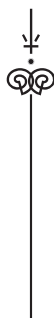
بالاخره این زندگی مال کیه؟

اشخاص نمایش به ترتیب اجرای نقش

کن هریسن، بیمار	Ken Harrison
سرپرستار آندرسن، سرپرستار بخش	Sister Anderson
کی سدلر، پرستار کارآموز	Kay Sadler
جان، کارگر بیمارستان، اهل جزایر هند غربی	John
دکتر کلر اسکات، رزیدنت	Dr. Clare Scott
دکتر مایکل امرسن، پزشک متخصص	Dr. Michael Emerson
جیلین بوئل، مددکار پزشکی	Gillian Boyle
فیلیپ هیل، مشاور حقوقی کن	Philip Hill
دکتر پل ترورز، روانپزشک متخصص	Dr. Paul Travers
پیتر کرشا، وکیل مدافع کن	Peter Kershaw
دکتر بار، روانپزشک متخصص	Dr. Barr
آندرو ایدن، وکیل مدافع بیمارستان	Andrew Eden
عالیجناب قاضی میلهاوس، قاضی	Mr. Justice Millhouse

آکسیون این نمایش بی هیچ وقفه‌ای
در یکی از بخش‌های یک بیمارستان
عمومی، ودفترها و راهروهای آن و
خیابانی در کنار بیمارستان، رخ می‌دهد.

پردهٔ اول

سرپرستار آندرسن و پرستار کی سڈلر با چرخ دستی وارد می شوند.

سرپرستار صبح بخیر آقای هریسن. امروزیه پرستار تازه برات آورده‌م.

کین خوبه.

پرستار سلام.

کین سلام، معذرت می‌خوام نمی‌تونم با شما دست بدم. شمام مَثِ

همه پرستارای دیگه باید فقط به پشت من قناعت کنین.

آنها تخت را پایین می‌آورند.

کین می‌ریم پایین — زنان وزایمان، لباس خواب، وسایل ماساژ.

آنها کین را برمی‌گردانند و با پودر تالک و الکل شروع

به ماساژ دادن پشت او می‌کنند.

کین واقعاً که بامزه‌س. من همیشه خوابِ موقعیتایی مَثِ اینو

می‌دیدم.